

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Et Par Ord om Oldgrandskning

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 179. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_312_8-txt-shoot-idm326.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Oldgrandskningen er i et vist Tidsrum Historiens Forløber, og da nu hint Tidsrum stedse er Folkenes første, fristes man let til at ansee den for Historiens Grundvold, men staaer da ogsaa Fare for, at bygge et Huus paa Sand, som undergraves af det første Vandskyl, og styrter i den første Blæst. En stor Vildfarelse var det da tilvisse, at man først vilde være i det Rene med Folkenes Mythologie og øvrige Oldsagn, før man tog fat paa deres nyere, sikke Historie, og her, som paa saa mange Punkter, sporer man Engellændernes skarpe Syn, uden dog at kunne rose Benyttel sen deraf. Deri feilede Schløzer og hvo ham fulgde, ingenlunde, at han erklærede al Sagn-Historie for usikker, og den Umage for spildt, man anvendte paa at faae den gjort lidt mere rimelig, thi han havde meget Ret i, at den derved ei blev det mindste tilforladeligere; men deri feilede han storlig, at han forkastede den som ingen Ting, thi derved vurderede han Noget, hvis Værdie han selv tilstod var ham aldeles ubekjendt, og som han altsaa skulde ladet *staae ved sit Værd*. Mindre Skarpsindighed, men dybere Følelse viiste Schønning og Suhm, ved at opoffre næsten deres hele Liv til Undersøgelser over Sagn, hvis Værd og Vigtighed de ansaae for afgjort, uagtet de ikke kunde nægte at Handteringen var en Famlen i Mørke. Havde de, uden at opgive deres Yndest for vore Oldsagn, kunnet agte paa Schløzers og Ihres Indvendinger, da vilde deres Flid, og Suhms Rundhed, bragt et kongeligt Værk istand, thi da vilde vi havt den hele sikke Historie udførlig giennemgaaet, og det Vigtigste af hvad der hører til Oldgrandskningen samlet og udgivet; vi maae være billige nok til at indsee, at Sligt, efter Tidens og Deres Vilkaar, var umueligt, og vi maae vide dem Tak, fordi de, ved deres, i Øvrigt kun lidet nyttige, Travlhed i Old-Sagas Hald, holdt Dørren aaben, som ellers sikkert var smækket til og kanskee gaaet i Baglaas; men vi maae ikke saaledes træde i deres Fodspor, at 181vi mene, der er noget vundet ved at danne os en Hypothes, som en Seng, hvori Alt skal passe, enten det saa derfor maa skarres eller snupes. Vi skal indsee, at vel maa det være Alle uformeent, at giætte om sagnenes Betydning og Sammenhæng, men at slige Giætninger, om de saa bugne og briste af Lærdom, slet intet afgjøre, men ere enten Skjaldeblik, eller Slag i Luften, disse leer man af, og hine skriver man bag Øret, men Vidskabs Fordring er Vished, og ikke det mindste er her at afprutte. Er Vished umulig, nu vel, saa har Schløzer Ret, og om ikke Pokker, saa dog Skjalden i Vold med alle Oldsagn! *Penne-Strøget* gjøre da Skiel mellem Fabel-Riget og Historiens *Forgaard*, og *Bogtrykker-Pressen* være den snevre Indgang i Helligdommen! thi een Fugl i *Haanden* er bedre end ti i Luften! Men vi har seet, Schløzer kan ikke have Ret, thi hans Formodning om Umueligheden af at vinde Vished i Oldgrandskningen, udgiver sig enten for Vished, og ophæver sig derved selv, eller for en Giætning, og den skal vi prøve, men kan ikke prøve den, uden ved fortsat Oldgranskning, om hvis Forfængelighed kun det sidste Menneske, *fra denne Side*, kunde være gyldig Dommer. Skulde vi altsaa have Ret til at opgive Oldgranskningen, da 182maatte det være, fordi vi kunde indsee, at, selv naar den lykkedes, var Vindingen ubetydelig i Forhold til Umagen den havde kostet; men nu kan vi netop indsee det modsatte, thi lykkes Oldgrandskningen, da løser den videnskabelig de store Spørgsmaal om *Folkenes Oprindelse, Udvikling og indbyrdes Forhold*, Spørgsmaal, der paa det nøieste hænge sammen med de vigtigste vi kan gjøre, og hvis videnskabelige Besvarelse usvigelig forjætter Historien et Alt omskinnende Lys: Menneske-Slægten Forstand paa sig selv.